

[Gert Petersen]

Ifølge lovforslaget gøres arkiverne tilgængelige efter 30 år og ikke som hidtil efter 50 år. I orden. Men det er som hovedregel. Som sædvanlig er undtagelserne de mest interessante, og på en række nærmere angivne sagsområder, især omkring den nationale sikkerhed og udenrigspolitik og en lang række økonomiske forhold og privatøkonomiske forhold, tales der om »længere end 30 år«. I et første udkast havde man, så vidt jeg husker, talt om 60 år. Det har man så sløffet, da der var mange indvendinger imod det. Nu nøjes man bare med at skrive »længere end 30 år«. Men hvor meget det skal være længere, det skal afgøres i de enkelte tilfælde efter aftale mellem rigsarkivaren og den pågældende afleverende myndighed. Så ved jeg egentlig ikke, om man er kommet meget længere. Godt nok loves det i bemærkningerne, at man ikke vil være for restriktiv, men det er ikke tilfredsstillende. I den bog, jeg henviste til, »Retten til Viden«, gør en forfatter opmærksom på, at et tilsvarende løfte blev givet i forbindelse med offentlighedslovens restriktioner, og det løfte er ikke blevet holdt.

Men dertil kommer som noget langt værre, synes jeg, at det af bemærkningerne fremgår, at visse foretagender som Forsvarsministeriet og efterretningstjenesterne – jeg ville tro, det også gælder politi og Udenrigsministerium – først afleverer deres arkivalier efter en nedklassificeringsperiode på tresindstyve år, og den praksis skal ikke ændres. Og når så de kommer ind og skal ligge i Rigsarkivet, skal de altså være utilgængelige i mere end 30 år – hvad det så måtte være.

Så det vil vare længe, hvis det her lovforslag bliver til virkelighed, inden andre end en udvalgt skare kan få lov til at studere, hvad der egentlig skete i 1930'erne, sidst i 1940'erne og først i 1950'erne. Medmindre de vil gå til arkiver i USA, Canada eller andre lande, for her er sikkerhedspolitisk materiale tilgængeligt efter 30 år bortset fra bestemte sager, hvor man så skal søge tilladelse for at få indsigt i dem. Hvorfor i det mindste ikke overføre denne model til Danmark, sådan som professor Nikolaj Petersen foreslår i den bog, jeg har omtalt?

Arkivlovgivningen berører også registerlovgivningen. Resultatet forekommer mig acceptabelt, og her har jeg ikke noget imod en 80-års-binding. Men måske har EF, som Registertilsynet gør opmærksom på, en bedre løs-

ning, nemlig at alle muligheder for personidentifikation forsvinder, når registrets formål er opfyldt; så kan forskerne arbejde med oplysningerne, uden at enkeltpersoner krænkes gennem snagen i deres privatliv.

Endelig et par bemærkninger om den praksis, der er lagt op til. Her er jeg i det store og hele positiv, men jeg synes, man skal se nøjere på de lokalhistoriske arkivers ønske om et fællesråd, så vi kan få en bred kulturel praksis og ikke bare en forvaltningspraksis. Og jeg synes ikke, det er rimeligt, at ressortmyndigheden er den eneste appelmulighed, hvis rigsarkivaren har givet et afslag. Jeg synes, der burde være et uvildigt ankenævn nedsat af kulturministeren, og det uanset hvilke frister vi ender med at fastsætte.

Med disse bemærkninger ser jeg også frem til et meget spændende og interessant udvalgsarbejde, og jeg vil slet ikke udelukke, at loven kan blive sådan, at SF kan støtte den i sidste ende.

Kim Behnke (FP):

Når man skal tage stilling til en lov om offentlige arkiver, så er det første spørgsmål, der melder sig, jo selvfølgelig: Hvorfor skal vi have disse offentlige arkiver? Er det ikke langt mere hensigtsmæssigt, hvis man lader være med at have sådanne arkiver? Der er jo selvfølgelig dem, der mener, at det kan have kulturhistorisk værdi at have sådan nogle arkiver, og at det er nødvendigt for forskere og andre at kunne studere fortidens hændelser.

Den argumentation er vi nu ikke så imponeret af. Nej, det, der for os er afgørende for, om vi overhovedet skal have sådanne arkiver eller ej, er hensynet til individet, sådan at man på rette tid og sted har mulighed for at få de krænkelse af individets rettigheder, som staten som institution dagligt begår, frem til offentlighedens kendskab, præcis på samme måde som man jo oplever det helt store sus i det tidligere Østtyskland.

Er denne lov så det, der skal til for at sikre det? Ja, dér må jeg tilslutte mig de ordførere, der tidligere har beklaget de meget restriktive regler, der er for at få adgang til de oplysninger. Vi skal huske på, at så længe tingene ikke er arkiveret, så længe de ligger rundt omkring i forvaltningenhederne, er det loven om offentlighed i forvaltningen, der gør, at man kan gå